

«Quan ens maltracten, les prostitutes també ens enfadem. Arriba el moment de plantar-te i actuar. No menyspreïn el poder d'una prostituta empenyada!»

ENTREVISTA. GenÀ-s Sinca i AlguÀ©s periodista, escriptor i novelÀ-lista, va guanyar el premi Josep Pla 2013 amb la novelÀ-la "Una famÀ-lia exemplar". DesprÀ©s va escriure "Malparits!" i el seu darrer llibre À©s "El cavaller FloÀ-d. Biografia de Joan B. CendrÀs". En total, en porta publicats setze, encapÀçalats per la "Vida secreta dels nostres metges", que À©s un retrat de quinze gegants de la medicina catalana.À

Foto: Xavier Serrano

Llicenciat en Ciències de la Informació, en Publicitat i Periodisme, és guionista de personatges biografiats tant a TV3 com a RAC1. Al llarg de la vida ha fet de model publicitari o de venedor d'apartaments, però durant anys ha estat crític literari i sobretot fa de "negre" de quatre preteses figures de les literatures catalana i castellana actuals.

? Com va anar la presentació de la novel·la de Rafael Nadal a l'Espai Òmnium?

? Vaig quedar impressionat amb el local. S'hi van aplegar una seixantena de persones. Tan sols vaig presentar la seva novel·la "La senyora Stendhal". Ell va ser el premi Josep Pla 2012 i jo el 2013. Em va passar el testimoni. Durant tot l'any vaig estar amb xerrades i presentacions arreu del país. Són unes obligacions mediàtiques que en el meu cas m'està molt bé de fer, després de vint anys de crear novel·les i textos per als altres. A la presentació vam parlar molt sobre l'interès humà de la novel·la, que compartim.

? Quina connexió familiar tens amb el pare Algué?

? En sóc descendent directe. Josep Algué Sanllehí va ser un meu oncle-avi, un manresà que està a la Galeria de Manresans il·lustres. Jesuïta, fundador del Laboratori Meteorològic de Manila i l'inventor de l'astrolabi, un aparell que tenen els navegants per mesurar les distàncies de les tempestes. A casa de la meva àvia materna se'n parlava sempre. Després he tingut una tieta, M. Carme Algué Pujol, que va fer de mestre al Pare Algué. Els seus dos fills són molt bons en matemàtiques. Com que sempre hi havia hagut a casa aquest personatge conegut, que havia escrit unes cartes a l'avi, i això em va fer començar a agafar interès per les biografies.

? Et van servir els cursos d'actor amb Boris Rotenstein?

? Molt. Van ser molt interessants perquè ens alligonava de tot. Em van ensenyar la tècnica per aprendre de memòria els textos i saber retenir el més important. Allà vaig aprendre a fer riure; és a dir, a dramatitzar les històries que t'expliquen, ja que per a un escriptor és fonamental.

? Vas haver de fer la mili?

? No, en lloc de fer el servei militar vaig ser objector de consciència a Creu Roja Internacional i com que parlava francès vaig fer totes les gestions portuàries per aconseguir enviar per vaixell i dins d'un contenidor una ambulància amb una ràdio incorporada -que hi vaig posar jo- a Togo. Gràcies a la Creu Roja tenia una agenda internacional impressionant amb gent que era molt diferent.

Amor

? Com és que hagi viscut en tantes ciutats europees?

? He anat on l'amor em portava i han estat diversos llocs. Per amor, ho he deixat tot. No m'ho penso. Sempre m'ha funcionat al començament, després es torça i cadascú ha de fer la seva vida. Forma part de l'evolució personal haver après a prendre decisions dràstiques, que és el que la gent no acostuma a fer. El fet de viatjar també dona molta perspectiva humana i m'ha permès conèixer molta gent d'àmbits diferents.

? Sempre has tingut clar que volies escriure. Era millor fer periodisme que filologia?

? Sí, perquè no volia perdre ni el contacte ni el vessant humà que implica fer novel·la. En aquest sentit, la filologia és una ciència molt seca. Més que la llengua m'interessa l'ésser humà. Potser més aviat hauria d'haver fet filosofia o psicologia. Fins i tot, medicina, perquè m'interessa una literatura més aviat biològica. Per això, molts dels meus personatges estan comparats amb animals: a "Una família exemplar", els Mirabaix de Manresa, amb un arbre genealògic de miserables i de rates perquè tenen un aspecte de rosegador, relacionat amb la gana, la misèria i la brutícia de l'ésser humà,. O el doctor Bou... Tota la feina periodística alimenta bé la novel·lística. Primer, perquè et manté informat i, en segon lloc, aprofundeixes bé amb l'ésser humà. Intento sistematitzar-me una mica perquè em passo dies sencers xerrant. Així doncs, sóc novel·lista per un interès humà, no per un interès lingüístic, que ja puc adquirir. En canvi, l'experiència humana no me la dona la filosofia.

Roma

? Com va ser que fessis de corresponsal al diari "Avui", a Roma?

? Cristina Rius era la corresponsal a Roma del diari i un dia, mentre sopàvem, em va plantejar un problema: li agradava un noi italià amb qui es volia casar i anar-se'n a viure a Nova York. Però l'endemà mateix! Abans de marxar, volia cobrir la seva plaça de Roma. M'explicava que havia de ser solter i amb coneixements d'italià. Jo ja col·laborava a l'"Avui", però no sabia italià. A les postres, li vaig dir: I si me n'hi vaig jo? Fet. L'endemà a primera hora vam anar a veure el director, Vicent Sanchis, a qui vaig dir-li que parlava un italià perfecte i que era un especialista en Itàlia. Em va dir que em compraria les cròniques en un moment en què ens vam agermanar amb COM Ràdio. Al cap de dues setmanes ja parlava italià. Després de 400 articles vaig tornar. Itàlia va ser la meua segona universitat. Per escriure bé, vaig haver d'aprendre molt del caràcter dels italians. Tota la humanitat que anava coneixent es mou per l'amor, l'interès i la feina. Els italians són molt bons actors i dramatitzen la vida. D'aquí l'èxit. Si vols entendre l'art i la vida mira "Roma Citta aperta", de Roberto Rossellini.

? En què treballes de tornada a Barcelona?

? A Roma vaig descobrir l'obra d'Artur Bladé Desumvila, un escriptor de Benissanet que no coneixia ningú i que diria que és més important que Josep Pla. Torno d'una manera pràctica, ja que em vaig adonar que darrere de Bladé hi havia desenes i desenes de personatges per descobrir i reinterpretar. Iniciei el vessant de recuperació històrica que espetega amb Joan Baptista Cendrós. Ja tinc llistats 400 personatges. Vaig començar a "La Vanguardia" i al "Quadern Catalunya" d'"El País", i porto setze llibres, començant per "Vida secreta dels nostres metges".

Metges

? Per què vas començar pel col·lectiu dels metges?

? Perquè va ser com la meua tercera universitat, ja que darrere la biografia d'un metge o d'un farmacèutic hi ha la història de la ciència d'un país. Al meu entendre, entre ells hi ha molts personatges desconeguts. Em sembla un ofici molt polititzat, on hi ha molts depurats, per exemple, Broggi. Es tracta de descobrir dins les Ciències de la Salut -farmàcia, veterinària i medicina- personatges interessants, com el doctor Miguel, l'introduïdor de l'anestèsia a Espanya; Duran i Reynals, pioner de l'oncologia catalana als Estats Units. Dels setze llibres també remarcaria "Aquells homes amb barba", dedicat al manresà doctor Esteve, de la farmàcia de la Plana de l'Om, o "Les Memòries del doctor Biodramina", que fa referència al farmacèutic Joan Uriach. En traumatologia, el doctor Trueta és l'inventor del sistema tancat, per curar ferides de guerra, que en alguns països encara s'aplica, tot i que ha evolucionat. En cor, tenim els germans Caralps. El pare va ser depurat, però va tenir la idea, abans que el doctor Barnard de Sud-àfrica, que fer un trasplantament de cor era possible. Van estar trasplantant centenars de gossos al Vallès, fins al punt que alguns ciutadans es van queixar que en desapareixien a Sabadell i Terrassa. Dels seus dos fills, un és internista i el Josep M. va fer el primer trasplantament el 1984 a la Vall d'Hebron, gràcies al seu pare que ho havia somniat... I un Joan B. Cendrós creador de Floïd, i del premi Sant Jordi de novel·la, a més de cofundador d'Òmnium Cultural. Penso que tenim un país fantàstic amb gent impressionant. També vaig fer la biografia de Paco Candel, un escriptor exemplar per reivindicar, ja que amb "Els altres catalans", un fenomen únic al món, per primera vegada, un autor va evitar una confrontació social a Catalunya entre castellans i catalans. Alguns d'aquests personatges es converteixen en llibre, com "Heribert Barrera, l'últim republicà". Actualment, part de la meua feina als mitjans de comunicació, és explicar-ho de tal manera que narrativament funcioni.

? En quin sentit?

? Ho dic en el sentit que a la ràdio o la televisió no em cridarien per parlar de la Muriel Casals si ho fes d'una manera solemne i acadèmica. Ho dramatitzo de tal manera que l'explicació d'aquestes històries sigui amena. Ningú no em compraria el retrat del doctor Trueta si no fos perquè l'exposo d'una manera simpàtica i popular. Així, la persona que no en té ni idea, pot entendre que el doctor Trueta ha estat important per millorar la sanitat d'aquest país. He reconstruït la història del doctor Josep Maria Gil-Vernet, que fins ara ningú havia explicat de manera comprensible. Fa el primer trasplantament de ronyó a Espanya amb èxit, l'any 1965, a l'Hospital Clínic, on hi havia una infermera amb una pala matamosques i rates als soterranis. Era molt insalubre, amb molts problemes d'higiene. Això no és dramatitzar la història, però sí que serveix per deixar-ne constància i que tothom l'entengui.

? Per què vas biografiar el doctor Esteve?

? Va ser un gran personatge, que va inventar un antisyfilitic que va fer molt famosa la farmàcia de Manresa. Després es va haver de desplaçar a Barcelona i no va poder retornar a Manresa per culpa dels falangistes, en un moment en què la ciutat estava dirigida pels falangistes. Era el pare de l'actual dirigent dels Laboratoris Esteve. També cito la vida del fill Josep Esteve i Soler, que passa dels 80 anys i encara va cada dia al Laboratori. El seu fill, Antoni Esteve Cruella, és l'actual titular de la farmàcia de la Plana de l'Om de Manresa. La família va finançar l'edició perquè sempre busco la manera que tothom hi col·labori, ja que em guanyo la vida només escrivint.

? Què representa per a tu el fet d'escriure?

? Té més a veure amb les ciències que no pas amb les lletres. La combinació de paraules i música que comporta el fet de confeccionar un text penso que té a veure amb un fet matemàtic, més

que no pas artístic. M'obsessiona sobretot la tècnica a l'hora d'escriure. Quan construeixo una novel·la com "Una família exemplar", el que més em preocupa és el funcionament intern de l'estructura, perquè el que m'interessa d'un text és l'arquitectura. Després hi podem afegir un fet més superficial i artístic, però la rellotgeria interna, és el que realment el farà funcionar. Sempre em fixo en les proporcions dels textos, perquè és una qüestió que m'obsessiona. A "Una família exemplar" gairebé tots els capítols -llevat de l'últim, que volia que fos la meitat del primer- tenen el mateix nombre de paraules, de manera que el lector tingui sempre una sensació de regularitat. Va funcionar i l'editora em va reconèixer que la novel·la era com un rellotge.

? Tothom pot ser escriptor de novel·la?

? Molts col·legues periodistes em diuen que volen fer novel·la, però no és tan fàcil, perquè ha de venir de dintre. No pot ser imposat a voluntat. Sovint es confon amb voler ser escriptor, però són coses ben diferents: escriure és diferent de ser escriptor. Per a mi, hi ha d'haver música, i la part artística, que amb el material humà que anirem coneixent, s'hi adaptarà molt bé. És el que té de meravellós. I tot plegat, a còpia de molt temps, d'anar amunt i avall, perquè acabi de sedimentar. He d'arribar a final de mes tot fent feines diverses, com ara articles, biografies de personatges: metges, periodistes, escriptors, científics, polítics...

Foto: Xavier Serrano

Negre literari

? Una de les teves principals activitats és la de fer de "negre literari". Què me'n pots explicar?

? Si m'he de posar a treballar en un altre ofici, perdo molt temps. Calculo que estaré bé, físicament i de cap fins als setanta. Per tant, no puc perdre ni un sol dia.

? Es pot donar el cas que hi hagi una novel·la feta per tu i que en reculli el premi un altre?

? No s'ha donat, però ha estat a punt de passar. Hi va haver un personatge que em va encarregar una novel·la i em va dir: què tens? Obro la meua nevera i em diu que no li interessa perquè hi haurien d'haver vampirs. Li vaig dir que li muntaria, amb una atmosfera de nit i a Nova York. Són gent que es deixen enlluernar fàcilment. Després d'haver treballat a Itàlia, puc vendre qualsevol cosa. Al mateix personatge li vaig explicar la novel·la "Una família exemplar", que li va encantar i em va dir que la volia. Li vaig oferir a un preu determinat. Però, no es va portar bé. És un miserable que em va quedar a deure diners. Em vaig enfadar i vaig clavar un cop de puny sobre la taula. Li vaig dir, doncs ara, per primera vegada, publicaré amb el meu nom les meves novel·les, prou de fer sistemàticament de negre! I, a més, li vaig dir que la presentaria a un premi. Va sonar la campana i el vaig guanyar. Però, la veritat és que aquella història l'anava a vendre, perquè necessito arribar a final de mes. Visc a Barcelona en un pis que ha de ser gran, perquè tinc molt paper i molts llibres. Em costa mil euros al mes i per poder-ho pagar he d'anar fent moltes històries. No puc perdre ni dies ni hores.

? Com va reaccionar el fals escriptor?

? El Josep Pla va ser com un confort espiritual per a mi; vaig veure que podia fer moltes coses, signant jo, i fer-les anar cap a on vull que vagin dirigides, per mirar que tot plegat tingui un sentit més pedagògic i instructiu per la gent, en lloc de treballar per aquesta colla de miserables. Després que em donessin el premi, aquest personatge em va trucar i li vaig respondre que el valor del que em volia comprar era incalculable, perquè ha de sortir de dintre. La gent es pensa que ets escriptor, però el que jo vull fer és escriure. Aquesta és la diferència. Jo tinc moltes coses per explicar i ell no.

? Però, n'hi ha molts, de falsos escriptors?

? Sí, però això ha passat sempre. Des dels senadors romans als empresaris que dicten les cartes a les secretàries. És cert que hi ha escriptors de primera línia que són uns farsants, i te'n podria dir quatre, que són els meus quatre. Podria destrossar-los mediàticament, però em trencarien les cames. Ara bé, no puc negar que així és com em guanyo la vida. Faig de prostituta, ho assumeixo i sóc autònom. Estic a favor de la legalització de la prostitució, com a Holanda. Jo, si fos un d'aquests quatre, no dormiria. Però ells dormen perfectament. Els que escrivim realment som entre deu i quinze, i prou. És un ofici, on hi ha una feinada de por.

? Què més em pots dir de la novel·la "Una família exemplar"?

? Feia molt temps que la tenia en ment i finalment m'hi vaig decidir. Com et deia, vaig estar a punt de vendre-la a un preu força elevat, però no m'agrada que em regategin, així que vaig decidir signar-la i presentar-la a un concurs literari, el Josep Pla, i va guanyar. De vegades, les prostitutes també ens enfadem; ens costa, perquè estem plenes d'amor i paciència, però quan ens maltracten... esclatem, sobretot quan ens fan perdre el temps i els diners. Aleshores arriba el moment de plantar-te i actuar. Que no menyspreïn el poder d'una prostituta empenyada!

? Acabes de publicar la biografia de Joan Baptista Cendrós. Què en remarcaries?

? "El cavaller Floïd" és la feina de cinc anys d'investigació i de molt patiment, perquè el material era inèdit en bona part i perquè la reivindicació del personatge era d'una gran responsabilitat i rellevància. La biografia de J. B. Cendrós era l'oportunitat també de fer una repassada força exhaustiva al món dels empresaris catalans durant el franquisme, que a través del prisma de Cendrós agafen tota una altra dimensió. Sens dubte, un llibre fascinant, fascinator... i també força esgotador.

? I sobre la novel·la "Malparits!", del 2016?

? Feia molts anys que també volia parlar del tema delicadíssim que s'hi tracta. Però no em ve de gust parlar d'aquesta novel·la. Encara em produeix molt dolor. Prefereixo no fer-ho. És una novel·la per ser llegida, no per ser explicada. Estic segur que el lector intel·ligent ho entendreà... I les víctimes encara més.

? En quina novel·la treballes actualment?

? En la que estic fent ara tots els capítols tindran exactament el mateix nombre de caràcters, de manera que el lector tindrà aquesta sensació matemàtica plena. Quan em demanen un article, per exemple al diari "Ara", si em diuen que faci 4.500 caràcters, fins que no els tinc exactes no els ho envio. És com un joc.

Comunicador

? Quines són les teves activitats a TV3?

? Hi sóc com a guionista. M'hi fan anar per fer retrats o biografies de diferents personatges, des de la Muriel Casals, que va morir fa un any, fins a la Rita Barberà o nous ministres o consellers, passant pel Puigdemont i la seva dona, o qualsevol qüestió que sigui susceptible de ser retratada. Treballo conjuntament amb la Helena Garcia Melero.

? I a RAC1?

? Hi faig personatges històrics, des de metges fins a esportistes o polítics catalans. A la ràdio comento moltes de les històries d'aquests personatges a cent mil oients que no en tenen ni idea, però ho entenen de seguida, perquè els ho explico d'una manera que narrativament funciona. Ho fabulo basant-me en fets concrets i comprovats, perquè sóc molt conscient de la meua responsabilitat com a periodista.

El Perfil

Foto: Xavier Serrano

Genís Sinca Algué neix a Manresa el 5 de juliol de 1970. És descendent del pare Algué, Josep Algué Sanllehí, que fou un seu oncle-avi. El seu pare, Josep, és responsable del GEST (sèniors que ajuden a joves professionals que comencen una activitat econòmica). I la seva mare, Josefina, és mestressa de casa. Comença a anar a estudi al Jardí de la Infància, d'on passa a La Salle Manresa per fer sisè i setè d'EGB. Després va a l'institut Lluís de Peguera i fa el COU al Camps i Fabrès. «Volia ser metge o psicòleg, però vaig acabar fent la carrera de periodisme». Es llicencia en Ciències de la Informació a la UAB, primer en Publicitat el 1995 i el 1998 en Periodisme. Treballa en publicitat com a executiu de comptes; redacta anuncis publicitaris i els interpreta, per exemple: en la campanya de calçotets Jim, o en les jaquetes de pell Gir Piel de Girona; la seva imatge apareix en totes les cabines telefòniques de Catalunya; i també dona la cara en un anunci de Canon. Durant un temps treballa per a l'Agència de Models Salvadó, de Barcelona, que el trucaven per fer càstings, passis o anuncis. L'any 1991 estudia per actor al Col·legi de Teatre de Barcelona, al costat de l'Institut del Teatre. Fa classes de clown amb Bertó Tóvies i d'interpretació amb Boris Rotenstein, «l'últim director de teatre prohibit a la URSS, que feia uns cursos molt interessants. Ens feia llegir Txékhov i les grans obres». Quan està fent publicitat, s'adona que el que realment li agrada és escriure i, com que entén que a la Facultat de Periodisme no s'escrivia, se'n va a viure a Andorra, on participa en alguna passarel·la de moda. També redacta anuncis, que li serveixen per captar l'essència matemàtica i sintetitzar bé el que vol expressar. Al cap de tres anys, retorna i es llicencia en Periodisme. N'estudia perquè volia escriure i era ben conscient que volia dedicar-se a fer novel·les.

Els darrers 25 anys mai no ha deixat de fer ficció. Fa de venedor de cases i apartaments a Altafulla, per després promocionar llibres i ser model publicitari. Fa de corresponsal a Roma del diari "Avui", on havia començat fent crítica literària i després de 400 articles decideix tornar a Barcelona. Anteriorment, havia viscut a Andorra, Besançon, Brussel·les, i Heidelberg. Novament a Barcelona, on viu actualment, observa que hi ha un buit molt significatiu en les biografies. En comença a fer a "La Vanguardia" i al "Quadern Catalunya" d'"El País". Començarà la publicació de llibres fins arribar als setze. Cal remarcar: "Vida secreta dels nostres metges", "Havaneres", "La providència es diu Paco: biografia de Francesc Candel", "Herbert Barrera, l'últim republicà", "Adéu Espanya (Nou mil·leni)", "Aquells homes amb barba": "biografia del farmacèutic manresà Josep Esteve i Seguí"... És l'únic periodista membre de la Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya i acadèmic corresponent. Treballa a TV3 com a guionista de retrats de personatges amb Helena García Melero i a RAC1, també sobre biografies de diferents personatges catalans. En paral·lel a la seva història periodística i memorialística hi batega molt fort l'ànima del novel·lista. Ha fet conferències i xerrades i darrerament les seves dues primeres novel·les reconegudes públicament: "Una família exemplar", premi Josep Pla 2013, i darrerament "Malparits!" (2016), una tragicomèdia on aborda el tema candent dels abusos a menors dins la família. Acaba de publicar "El cavaller Floïd. Biografia de Joan B. Cendrós".